

KAFKA

FRANZ

America

Traducere din limba germană
de Pop Simion și Erika Voiculescu

POLIROM
2013

Cuprins

Fochistul	5
Unchiul.....	40
O vila in imprejurimile New Yorkului	58
In drum spre Ramses.....	101
Hotel Occidental	134
Cazul Robinson	165
O vizita.....	215
Teatrul in aer liber din Oklahoma.....	281

Fragmente

I.....	309
II. Plecarea Bruneldei	322

„Pornesc probabil la drum în zori”, zise bucătăreasa-șefă, vrând să găsească o oarecare explicație.

„Nu-și inchipule oare că plec cu ei?” se întreba Karl și, pentru a risipi orice neclaritate, spuse: „Ne-am despărțit certati”.

Bucătăreasa-șefă părea să primească aceste cuvinte ca pe o veste plăcută și întreba: „Ești liber, așadar?”.

„Da, sunt liber”, zise Karl, însă amănuntul îi părea total lipsit de importanță.

„Spune-mi, nu ai vrea să te angajezi la acest hotel?” întreba bucătăreasa-șefă.

„Cu multă plăcere, spuse Karl, dar nu mă pricep aproape la nimic. De pildă, nici nu știu să scriu la mașină.”

„Nu-i asta lucrul cel mai însemnat, zise bucătăreasa-șefă. Deocamdată ți s-ar încredința un post de mică importanță, după care ar trebui să te străduiești să avansezi cu timpul, prin hârnicie și supunere. Oricum, sunt de părere că ar fi mai bine și mai potrivit pentru dumneata să te stabilești undeva, decât să hoinărești prin lume. Nu pari a fi destinat să duci o asemenea viață.”

„Parcă ar vorbi unchiul meu”, își zise Karl, confirmând printr-o înclinare a capului. Își aduse aminte însă că, deși se bucura de toată atenția, nici nu se prezentase încă. „Vă rog să mă lertați, încă nici nu am avut grijă să mă prezint, zise el. Mă numesc Karl Rossmann.”

„Ești german, nu-i așa?”

„Da, zise Karl, sunt venit de curând în America.”

„De unde ești de origine?”

„Din Boemia, de la Praga”, răspunse Karl.

„Ia te uită! exclamă bucătăreasa-șefă într-o germană cu un puternic accent englezesc și mai că își aruncă brațele în sus de mirare, însemnă

că suntem concetățeni: mă numesc Grete Mitzebach și sunt din Viena. Cunosce la perfecție Praga; trebuie să știi că am fost timp de șase luni în serviciu la localul La găscă aurie, din piața Venceslav. Ce spui de această coincidență?!”

„Când s-a întâmplat asta?” întrebă Karl.

„Au trecut de atunci mulți, foarte mulți ani.”

„Vechiul local La găscă aurie a fost demolat în urmă cu doi ani”, spuse Karl.

„Da, se prea poate”, vorbi bucatăreasa-șefa, dusă cu gândul la timpurile trecute.

Se învioră însă din nou și, apucând mâinile lui Karl, exclamă: „Acum, că te știu concetățean de-al meu, nu-ți dau drumul cu nici un preț. Sper că n-ai de gând să-mi faci una ca asta. N-ai vrea, bunăoară, să te faci liftier? Un singur «da» și te poți considera ca și angajat. Umblând prin lume ai aflat, desigur, că un asemenea post nu se găsește pe toate drumurile; este cel mai potrivit început de carieră pe care-l poate visa cineva. Vii în contact cu toți clienții, ești mereu văzut, ți se încredințează mici comisioane; pe scurt, în fiecare zi ți se oferă șansa de a pune mâna pe un post mai bun. De rest, lasă că mă ocup eu.”

„Mi-ar place să devin liftier”, zise Karl după o mică pauză. Ar fi fost o mare nesocotință să dea cu piciorul unui post de liftier pentru simplul motiv că el absolvise deja cinci clase gimnaziale. Aici, în America, ar fi trebuit mai curând să se rușineze de aceste cinci clase ale lui. Fapt e că lui Karl îi plăcuseră dintotdeauna liftierii, pe care îi considera podoaba unui hotel.

„Se cer cumva cunoștințe de limbi străine pentru acest post?” întrebă Karl.

„Vorbești limba germană și o engleză corectă; asta ajunge cu prisosință.”

„Cu engleza m-am familiarizat în cele două luni și jumătate de când mă aflu în America”, spuse Karl, făcându-și socoteala că n-are de ce să treacă sub tăcere singurul atu al său.

„Acest fapt pledează în favoarea dumitale, zise bucătărcasa-șefă. Îmi aduc aminte de greutățile pe care le-am întâmpinat eu la însușirea limbii engleze. Asta se întâmpla, bineînțeles, acum treizeci de ani. Am vorbit despre acest lucru chiar ieri, cu ocazia aniversării mele de cincizeci de ani”, și femeia zâmbi, voind să citească pe figura lui Karl ce impresie îi produce această venerabilă vârstă.

„E cazul să vă urez mult noroc”, o felicită Karl.

„De noroc are omul nevoie întotdeauna”, spuse ea, dându-i mâna, și aproape că se întristă rostind această veche zicală din patria ei; îi venise în minte numai pentru că vorbeau nemțește.

„Dar uite că te țin locului! exclamă ea. Probabil că ești foarte obosit și, la urma urmei, putem vorbi despre toate acestea în timpul zilei. Bucuria de a fi găsit un concetățean mă face să-mi pierd capul. Vino, te rog, cu mine, te voi conduce în camera dumitale”.

„Mai am o rugămintă, doamnă, vorbe Karl, zărind telefonul de pe masă. E foarte probabil ca mâine, poate chiar foarte devreme, camarazii mei să-mi aducă o fotografie de care am neapărată nevoie. Ați avea amabilitatea să telefonați portarului să-i trimită pe acești oameni la mine ori să mă cheme?”

„Desigur, promise bucătărcasa-șefă. N-ar fi oare mai simplu s-o ia chiar ei în primire? Despre ce fel de fotografie e vorba, dacă nu sunt indiscretă?”

„Este fotografia părinților mei, zise Karl. Și trebuie să vorbesc negreșit personal cu acești oameni.”

Bucătăreasa-șefă nu mai spusese nimic, îi telefona portarului, dădu respectiva dispoziție și rosti numărul 536 indicând astfel camera lui Karl.

Trecură printr-o ușă opusă intrării principale și ajunseră într-un gang nu prea mare, unde un mic liftier dormea de-a-n picioarele, rezemat de grila unui ascensor. „Putem să mânuim și singuri ascensorul, spuse în șoaptă bucătăreasa-șefă, și îl invită pe Karl să intre în lift. Să lucreze zece până la douăsprezece ore e totuși prea mult pentru un băiețuș, comentă ea în timp ce urcau. Există lucruri destul de ciudate în America. Acest băiețuș, de pildă, e venit abia de luni aici, însoțit de părinții săi, și este italian. Te uiți la el și zici că nu mai poate suporta această muncă. Are pomeții ieșiți, adoarme în timpul serviciului, deși de felul lui este foarte săritor la treabă; dar mai trebuie să suporte acest trai încă șase luni, fie aici, fie în alt loc al Americii, răzbind – de voie, de nevoie – prin toate greutățile, ca să devină în cinci ani un bărbat în toată puterea cuvântului. Exemple de acest fel aș putea să-ți istorisesc ore în șir, fără a face vreo aluzie la dumneata, care ești un băiat voinic. Ai șaptesprezece ani, am ghicit oare?”

„Împlinesc luna viitoare șaisprezece”, zise Karl.

„Numai șaisprezece? se miră bucătăreasa-șefă. Atunci, înainte cu curaj!”

Ajunseră, Karl fu condus într-o odaie mansardată, care avea un perete oblic; era însă foarte prietenoasă și primea lumină de la două becuri. „Să nu te sperie aranjamentul de aici, îi puse în vedere bucătăreasa-șefă. Asta nu-i, de fapt, o cameră de hotel, ci una din odaile

locuinței mele; am la dispoziție trei încăperi, așa că nu mă deranjezi din nici un punct de vedere. Voi încuia ușa care comunică dincolo, ca să te simți cât mai în largul dumitale. Măine, în calitate de angajat al hotelului, vei primi, desigur, o cămăruță care va fi a dumitale. Dacă ai fi venit împreună cu camarazii dumitale, aș fi dat dispoziție să vi se pregătească paturi în dormitorul comun al salariaților; cum însă ești singur, mă gândesc că e mai convenabil să stai aici, chiar dacă nu-ți pot oferi decât o canapea. Și acum, îți doresc somn plăcut, să prinzi puteri pentru serviciul dumitale care, în prima zi, încă nu va fi cine știe ce obositor.”

„Vă mulțumesc mult pentru amabilitatea dumneavoastră.”

„Ia stai o clipă, vorbi ea oprindu-se în pragul ușii. Ești în pericol de a fi trezit mâine foarte devreme.” Se apropie de una din ușile laterale ale camerei, bătut în ca și strigă: „Tereza!”

„Da, doamnă bucătăreasa-șefa”, se auzi voca micuței dactilografe.

„Când mă trezești dimineață, te rog să treci prin gang, deoarece în camera asta doarme un musafir. E frânt de oboseală; zâmbindu-i lui Karl, crezu potrivit s-o mai întrebe o dată pe Tereza: M-ai înțeles?”

„Da, doamnă bucătăreasa-șefa.”

„Atunci, noapte bună.”

„Noapte bună.”

„Adevărul e că dorm foarte prost de câțiva ani încoace, se plânse bucătăreasa-șefa. Acum – ce să zic? – sunt mulțumită de postul pe care îl am și, în consecință, n-ar trebui să am nici un fel de griji. Posibil ca urmările grijilor de odinioară să-mi dea aceste insomnii. Sunt fericită când izbutesc să adorm pe la orele trei

dimineața. Dar trebuind să flu la datorie la orele cinci sau cel târziu cinci și jumătate, e nevoie să flu trezită, și încă cu destule menajamente, spre a nu fi mai nervoasă decât sunt. Mă trezește Tereza. Ți-am împuiat capul cu o mic de lucruri și tot mai stau locului. Noapte bună!" În ciuda masivității sale, bucătăreasa-șefă aproape că o zbughi din camera.

Karl era bucuros să doarmă, căci ziua fusese istovitoare. Nu și-ar fi putut dori un loc mai placut pentru un somn lung și netulburat. Odaia nu era un dormitor propriu-zis, ci mai degrabă un mic salon, sau mai bine zis camera de primire a bucătăresei-șefe; un lavabou fusese adus aici special pentru el, însă Karl nu se simți cătuși de puțin stânjenit, se socotea un musafir foarte bine primit. Geamantanul său, aflat la îndemână, nu mai fusese de mult în atâta siguranță. Pe un scrin cu sertare, acoperit cu un milieu gros de lână, lucrat în ochiuri mari, se aflau diverse fotografii înrămate. Examinând odaia, Karl se opri în fața fotografiilor, pe care le cercetă cu privirea. Majoritatea erau vechi și înfățișau în general tinere îmbrăcate în rochii demodate și incomode, cu pălării mici, înalte, cocoțate în creștetul capului; se propteau cu dreapta în umbrelă și, în ciuda faptului că stăteau față în față cu cel care le privea, păreau totuși că se ascund oricărui ochi indiscret. Dintre fotografiile cu bărbați, lui Karl îi atrase atenția mai ales una – aceea a unui soldat tânăr, care avea chipul așezat pe o masuță, stătea țănoș, înțepenit, cu părul vâlvoi, negru, dând impresia că își stăpânește cu greu un zâmbet superior. Nasturii uniformei fuseseră auriți ulterior, direct pe fotografie. Fotografiile fuseseră făcute, nu încapc îndolală, în Europa; Karl s-ar fi putut convinge ușor de acest lucru